

PRÍRUČKA K E-SERVICE LEARNINGU PRE PARTNEROV Z KOMUNITY

Názov:	Príručka k e-service learningu pre partnerov z komunity
Projekt:	e-Service Learning for More Digital and Inclusive EU Higher Education Systems
Autori a autorky:	Alžbeta Brozmanová Gregorová, Jana Javorčíková, Petra Strnáďová, Milena Lipnická, Irene Culcasi, Maria Cinque, Valentina Furino, Nives Mikelic Preradovic, Tomislava Lauc, Vjera Lopina, Irena Polewczyk, Mariola Kozubek, Beata Ecler – Nocoń, rev. Dawid Ledwoń, Katarzyna Holewik, Loredana Manasia, Grația Ianoș
Program:	ERASMUS+ Cooperation Partnerships in Higher Education
Číslo projektu	2021-1-PL01-KA220-HED-000032194
Partneri projektu	UNIWERSYTET SLASKI, LIBERA UNIVERSITA MARIA SS. ASSUNTA DI ROMA, UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI, SVEUCILISTE U ZAGREBU, UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ȘTIINȚĂ ȘI TEHNOLOGIE POLITEHNICA BUCUREȘTI, VALUEDO
Web stránka projektu	https://e-sl4eu.us.edu.pl/en/home/
Vydavateľstvo	Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.
ISBN	978-80-557-2218-4
EAN	9788055722184

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však len názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo národnej agentúry (NA). Európska únia ani NA za ne nemôžu niesť zodpovednosť.

Licencia: [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Obsah

Úvod

Čo je service learning?

Čo je e-service learning?

Prínosy e-service learningu pre partnerov

Rola partnera pri aplikácii e-service learningu

Príprava na realizáciu e-SL. Je e-SL pre Vás?

Všeobecné podmienky

Otázky pred realizáciou service learningových projektov

Úlohy partnerov z komunity pri plánovaní projektov e-SL (pred poskytnutím služby)

Úlohy partnerov z komunity pri realizácii projektov e-SL (počas služby)

Evalvácia a udržateľnosť e-SL projektov (po ukončení služby)

Úvod

Táto príručka je určená partnerom z komunity, ktorí sú zapojení alebo sa plánujú zapojiť do e-service learningových projektov (e-SL). Mala by zlepšiť vaše porozumenie e-SL a pripraviť vás na partnerskú účasť v projektoch spolu so študentstvom a učiteľstvom vysokých škôl.

Príručka Vám pomôže spoznať:

- e-SL ako metodiku vyučovania a učenia sa;
- špecifiká e-SL;
- odlišnosti e-SL od iných foriem angažovania sa v komunite;
- prínosy e-SL pre vašu organizáciu;
- vaše úlohy a zodpovednosť v procese plánovania, realizácie a hodnotenia e-SL;
- možnosti podpory učenia sa študentstva v projektoch e-SL.

Príručku sme vypracovali na základe procesu vzájomnej spolupráce, ktorý zahŕňal zhromažďovanie odborných poznatkov, realizáciu diskusií so zainteresovanými stranami a využitie spätnej väzby od komunitných partnerov. Takýto prístup umožnil získať relevantný obsah pre partnerov. Dúfame, že informácie a odporúčania uvedené v príručke budú pre vás užitočné pri orientácii v e-SL.

Čo je service learning?

Service learning (SL) je prístup k vyučovaniu a učeniu sa, ktorý kombinuje plánované učenie a službu v komunite. Zameriava sa na činnosť, ktorá je prospešná pre komunitu, a zároveň je prínosná pre učenie sa študentov a študentiek. Umožňuje im získať skúsenosti a zároveň výsledky vzdelávania prostredníctvom aktívneho zapojenia sa do života komunity a reálnych riešení v praxi. Proces učenia sa študentstva je podporovaný reflexiou, ktorá nevyhnutnou súčasťou zážitkového učenia.

SL sa líši od tradičných foriem vysokoškolského vzdelávania. Obohacuje obsah kurzu tým, že študentstvu dáva príležitosť uplatniť svoje vedomosti z výučby v reálnom prostredí, v službe prospešnej iným ľuďom, komunite alebo spoločnosti, čím okrem iného posilňuje ich zmysel pre občiansku angažovanosť a zodpovednosť. SL nepridáva angažovanosť k vysokoškolskej výučbe, ako niečo navyše, ale integruje angažovanosť do procesu učenia sa študentov a študentiek.

Kľúčové charakteristiky service-learningu:

1. Je to vopred naplánovaná a organizovaná skúsenosť študentov a študentiek získaná prostredníctvom služby, ktorá reaguje na autentické potreby komunity. Service learning podporuje zmenu tradičného asistenčného modelu (služba pre komunitu) na horizontálny model solidarity (služba pre komunitu).
2. Service learning je založený na aktívnom zapojení študentov a študentiek do všetkých fáz realizácie, od plánovania až po hodnotenie. Študenti a študentky by mali cítiť zodpovednosť za projekt, ktorý realizujú, a pôsobiť ako lídri, nielen ako ich realizátori či vykonávatelia.
3. Service learning je zámerne integrovaný do akademických osnov alebo do kontextu výskumu. Existuje jasná súvislosť služieb s cieľmi a obsahom vzdelávania.
4. Poskytuje priebežné sekvencie, ktoré umožňujú študentom a študentkám reflektovať service learningovú skúsenosť. Reflexia v service learningu sa vníma ako proces budovania pochopenia, ktorý podporuje dôkladné porozumenie vzťahov a prepojení medzi skúsenosťami a konceptmi service learningu.
5. Zameriava sa na rozvoj občianskej zodpovednosti študentov a študentiek. Od uplatnenia tejto stratégie v procese vzdelávania očakávame nielen rozvoj profesionálnych kompetencií, ale aj zmeny v „občianskych charakteristikách“ študentov a študentiek, ktoré určujú zapojenie nielen počas, ale aj po ukončení realizácie service learningových projektov zameraných na vzdelávanie v službách (Albanesi, Culcasi, Zunszain, 2020).

V praxi existuje niekoľko modelov SL, ktoré možno začleniť do učebných osnov rôznych akademických predmetov aj študijných programov. SL sa môže realizovať v rámci jedného univerzitného predmetu alebo môže kombinovať niekoľko predmetov pri riešení interdisciplinárnych projektov. Môže byť súčasťou povinných aj voliteľných predmetov, organizovaný ako skupinová aj individuálna aktivita.

Študenti a študentky sa môžu v rámci SL zapojiť do širokého spektra organizácií, ktoré poskytujú rôzne služby, vrátane sociálnych služieb, životného prostredia, športu a rekreácie, umenia a kultúry, komunitného rozvoja a iných. To, čo budú študenti a študentky robiť v rámci služby, závisí od výsledkov kurzu (učebnej časti), modelu SL a potrieb komunitného partnera, komunity alebo prijemcov.

Typy služby

Priama služba

spája študentstvo a komunitu v činnostiach s priamou interakciou s príjemcami

*priama interakcia s deťmi z náhradnej starostlivosti (napríklad pri spoločnom čítaní, hraní sa, vypracúvaní školských úloh atď.);
workshopy pre seniorov na tréning pamäti*

Nepriama služba

zahŕňa študentstvo v službe bez priamej interakcie s príjemcami

tvorba vzdelávacích materiálov pre deti zo základných škôl, koordinácia podujatí a úsilie o získavanie financií; tvorba informačných alebo marketingových materiálov a budovanie kapacít

Advokácia

zapája študentstvo do činností zameraných na zvyšovanie povedomia, podporu činnosti a zvyšovanie informovanosti v otázkach, ktoré sú vo verejnom záujme

vytvorenie osvetového videa zameraného na cieľovú skupinu vo veku 16 až 30 rokov o poruchách príjmu potravy, kampaň na zvýšenie povedomia o environmentálnom probléme

Výskum

začleňuje študentstvo do rôznych výskumných činností na základe definovaných potrieb komunity

skupina študentov a študentiek uskutočnila a následne zdieľala medzinárodnú výskumnú štúdiu o COVID-19; študenti a študentky uskutočnili fokusové skupiny v rámci participatívneho plánovania mestského parku

Rozdiel medzi service learningom a inými formami angažovania sa v komunite

Service learning, dobrovoľníctvo a stáž alebo prax v teréne možno považovať za veľmi podobné koncepty, ktoré integrujú určitý druh neplatenj služby a učenia sa. Existujú však medzi nimi rozdiely.

Dimenzia	Service learning	Dobrovoľníctvo	Prax v teréne/stáž
Čo to je?	Stratégia vyučovania a učenia sa	Činnosť alebo aktivita vykonávaná jednotlivcami pre iných ľudí, komunitu a spoločné dobro	Časť študijného programu realizovaná v praxi
Hlavný cieľ	Rozvíjať vedomosti, zručnosti a kompetencie študentstva a zároveň riešiť skutočné problémy a výzvy v komunite alebo organizácii	Poskytovať služby alebo ponúkať pomoc, riešiť skutočné problémy a výzvy v komunite alebo organizácii	Rozvíjať vedomosti, zručnosti a kompetencie študentstva v rámci ich profesijného rozvoja
Zložka vzdelávania	Učenie je plánované a zámerne začlenené do učebných osnov	K učeniu dochádza, ale zvyčajne nie je vopred naplánované alebo reflektované	Učenie je plánované a zámerne začlenené do učebných osnov
Zložka služby	Reagujte na autentické potreby komunity alebo organizácie	Reagujte na autentické potreby komunity alebo organizácie	Nie je potrebné reagovať na autentické potreby komunity alebo organizácie
Finančná odmena	neplatená aktivita	neplatená aktivita	neplatená aktivita
Slobodná vôľa	môže byť povinný alebo nepovinný	nepovinné, slobodný výber	často povinná

Čo je e-service-learning?

E-Service-learning (e-SL) alebo online SL alebo virtuálny SL je typ service learningu, v ktorom sa služba alebo výučbová zložka uskutočňuje čiastočne alebo úplne online. Ako partner z komunity sa môžete zapojiť do viacerých foriem SL a e-SL.

Formy SL a e-SL:

Tradičná forma service learningu (tSL)

služba a výučbová zložka prebiehajú
výlučne prezenčne

Hybridná forma e-služby-učenia I

výučba prebieha úplne online a služba sa
vykonáva prezenčne

Hybridná forma e-služby a učenia II

výučba prebieha prezenčne a služba sa
vykonáva online

Počas kurzu SL sa študenti a študentky zúčastňovali výučby osobne a pravidelne sa stretávali s učiteľom na univerzite. Počas online stretnutí a komunikácie s organizáciou SL analyzovali prostredie zdravotníckej organizácie. Identifikovali možné stratégie a odporúčania, ako reagovať na oblasti, ktoré si vyžadujú strategickú pozornosť. Študenti a študentky tiež vypracovali akčný plán a určili konkrétne ciele a úlohy v oblasti finančných, technologických, infraštruktúrnych a trhových stratégií organizácie.

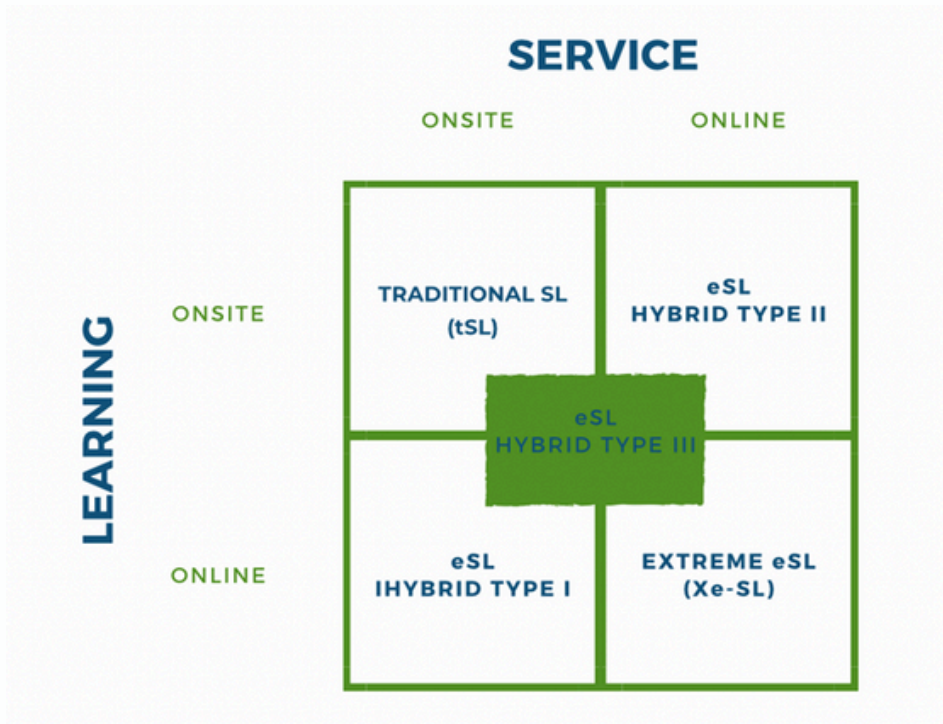
Hybridná forma e-služby III

zmiešaná forma s inštrukciami a službou
čiastočne online a čiastočne prezenčne

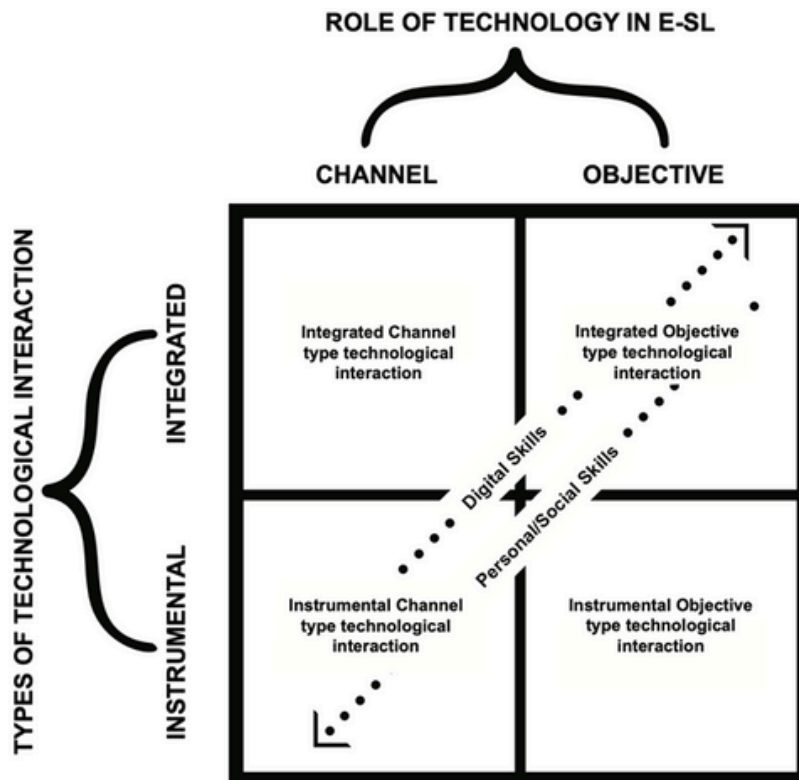
Extrémny e-SL (Xe-SL)

100 % výučby a služieb online, žiadna zložka
nie je prezenčná

Formy SL a e-SL

Upravené podľa Waldner et al., 2012. Zdroj: v Albanesi, C., Culcasi, I., & Zunszain, P. Eds., 2020. Praktická príručka o elektronickom vzdelávaní v odozve na COVID-19. Európska asociácia pre service learning vo vysokoškolskom vzdelávaní.

Digitálne technológie možno do projektov e-SL zapojiť rôznymi spôsobmi. Môžu byť nástrojom na uľahčenie a optimalizáciu SL, ale môžu byť aj hlavným cieľom vzdelávania a/alebo služby.

Digitálne technológie sa môžu v e-SL využívať ako (Culcasi, Russo, Cinque, 2022):

Nástrojový kanál

Technológie sú prostriedkom realizácie služby aj učenia, ktoré sa inak, ak to nie je nevyhnutné, uskutočňujú bez technológií. Študentstvo a komunitní partneri tak nepotrebujú žiadne technologické znalosti.

Skupina študentov a študentiek sociálnej práce zriadila v reakcii na pandémiu linku pomoci pre osamelých starších ľudí. Cieľom služby bolo pomôcť zraniteľným ľuďom prekonať izoláciu, udržiavať sociálne kontakty a zdieľať svoje pocity. Vzdelávaci cieľ študentov súvisel s rozvojom komunikačných zručností a empatie ako základných prvkov ich budúcej profesijnej praxe a občianskej zodpovednosti.

Integrovaný kanál

Technológia je prostriedkom realizácie služby a učenia, ale jej použitie je výsledkom zámerného rozhodnutia v príprave projektu. Tento kanál vyžaduje, aby študenti a študentky boli digitálne gramotné.

Skupina študentov a študentiek pedagogiky vytvorila učebné materiály pre žiakov a žiačky základných škôl v oblasti čítania a matematiky, ktoré boli bezplatne k dispozícii učiteľstvu. Cieľom služby bolo poskytnúť vzdelávacie materiály na prekonanie nedostatku školského vzdelania. Cieľom vzdelávania študentov a študentiek bolo rozvíjať špecifické zručnosti pri tvorbe výučbových jednotiek vhodných pre dištančné vzdelávanie.

Inštrumentálny cieľ

Technológia je cieľom služby a učenia, pričom je žiaduce, aby sa študenti a študentky naučili používať existujúce nástroje IKT súvisiace s ich budúcou kariérou vo výkone komunitnej služby. V tomto procese sa však netvoria nové technologické nástroje.

V rámci projektu je možné využívať služby v oblasti informačných technológií, napr. skupina študentov a študentiek psychológie, komunikácie a vied o digitálnych médiách vytvorila stránku na Instagrame s cieľom zorientovať mladých ľudí v zložitom vstupe do sveta práce. Cieľom služby bolo vytvoriť online priestor na diskusiu na prekonanie dezorientácie súvisiacej so svetom práce, ako aj poskytnúť rady týkajúce sa písania životopisov, výberových konaní, pohovorov atď. Cieľom vzdelávania študentstva bolo naučiť sa spolupracovať s kolegami z rôznych oblastí prostredníctvom skúmania technologického potenciálu v ich oblasti a rozvíjania digitálnych zručností.

Integrovaný cieľ

Technológia je cieľom služby a učenia, pričom zahŕňa vytváranie nových digitálnych nástrojov. Študenti a študentky teda potrebujú pokročilé zručnosti v oblasti IKT.

Skupina študentov a študentiek digitálnych technológií spolupracovala s neziskovou organizáciou na vývoji digitálnych hier pre deti so špeciálnymi potrebami. Cieľom služby bolo vytvoriť online hry, ktoré by stimulovali deti so špeciálnymi potrebami k osvojeniu si základných počítačových zručností (klikanie, ťahanie, pohyb ukazovateľa myši atď.). Všeobecným vzdelávacím cieľom študentstva bolo rozvíjať praktické zručnosti v oblasti elektronických IKT.

Prínosy projektov e-service learningu pre partnerov z komunity

e-SL môže vašej organizácii a príjemcom priniesť mnoho prínosov. Vo všeobecnosti projekty SL môžu:

- poskytovať prospešné služby, administratívnu podporu alebo príležitosť pracovať na dlhodobých projektoch, ktoré spĺňajú definované potreby v rámci organizácie;
- zvýšiť personálnu kapacitu organizácie prostredníctvom dodatočných ľudských zdrojov;
- priniesť do organizácie nové poznatky, nadšenie a kreativitu;
- zlepšiť vzťahy organizácie s univerzitou;
- prispieť k riešeniu problémov, ktoré v praxi existujú;
- nadviazať a udržiavať kontakt s univerzitou, fakultami, učiteľstvom a študentstvom pre prípadnú budúcu spoluprácu;
- spoznať študentov pracujúcich na konkrétnych úlohách, ktorí môžu byť potenciálni zamestnanci alebo dobrovoľníci;
- zviditeľniť organizáciu v komunite;
- zvýšiť povedomie o vašej organizácii, keď sa študenti a študentky oboznámia s jej poslaním a podelia sa o prácu s rovesníkmi alebo inými ľuďmi v nej;
- zvýšiť povedomie verejnosti o kritických otázkach a potenciálne napraviť mylné predstavy;
- viesť k vzájomnej výmene poznatkov;
- rozvíjať občianske zručnosti a angažovanosť;
- vytvoriť odolnejšiu komunitu s lepšími a rýchlejšími reakciami na rôzne problémy.

Účasť na projektoch e-SL môže mať pre vašu organizáciu konkrétne prínosy, napríklad:

- ponuka služieb, ktoré sa budú poskytovať online;
- prístup k novým typom príjemcov;
- rozvoj digitálnych zručností zamestnancov alebo príjemcov;
- úspora času;
- poskytovanie užitočných zdrojov;
- rozvoj nových stratégií v online prostredí.

Rola partnerov z komunity v e-service learningu

Partnerstvo s komunitou je kľúčovou súčasťou e-SL. Komunitní partneri identifikujú potreby, pomáhajú s ich analýzou a slúžia ako kľúčový kontakt pre fakultu a študentstvo.

Komunitný partner pomáha študentom a študentkám získavať skúsenosti v reálnom svete a poskytuje dôležitú podporu a príležitosti študentstvu, komunite a príjemcom pre maximalizáciu týchto skúseností.

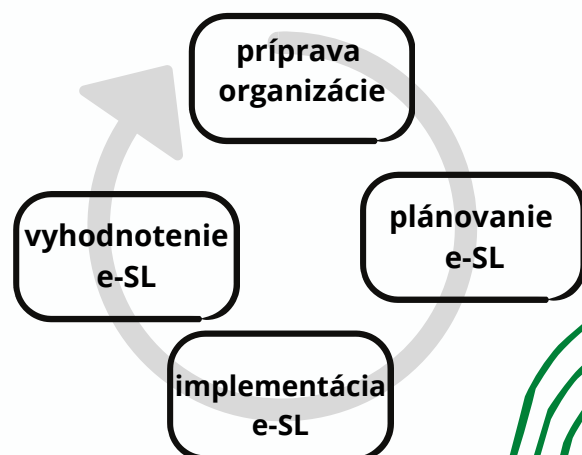
Ako komunitný partner v e-SL ste partnerom vo vzdelávaní študentstva a spoluvorcom jeho vzdelávania.

Študenti a študentky, ktoré spolupracujú s vašou organizáciou prostredníctvom e-SL, zvyčajne vykonávajú činnosť v súvislosti s konkrétnym výučbovým alebo vzdelávacím cieľom akademického kurzu. Všetci ľudia v e-SL - vyučujúci, študentstvo a partneri z komunity sú považovaní za učiteľov a zároveň učiacich sa. Predpokladáme, že študentstvo a váš partner z fakulty sa budú učiť od vás. Proces spolupráce v e-SL vnímame to ako obojstranne prospešnú skúsenosť.

Angažovaný partner z komunity:

1. formuluje konkrétne ciele spolupráce,
2. jasne informuje o obmedzeniach a očakávaníach,
3. podieľa sa na plánovaní projektu e-SL,
4. oceňuje zapojenie študentstva/fakúlt do práce organizácie,
5. chápe ciele a kapacity univerzity,
6. pripravuje zamestnanectvo a príjemcov na interakciu so študentstvom,
7. orientuje študentstvo poslaní a cieľoch organizácie alebo projektu, aby mohli lepšie pochopiť svoju úlohu v rámci organizácie alebo projektu,
8. dáva úlohy, ktoré sú pre študentov a študentky významné a náročné,
9. poskytuje študentom a študentkám potrebnú podporu, poradenstvo a zdroje, aby mohli v projekte e-SL uspieť,
10. zabezpečuje bezpečné pracovné prostredie,
11. odpovedá študentom a študentkám včas,
12. poskytuje fakulte spätnú väzbu o činnosti študentstva,
13. poskytuje fakulte spätnú väzbu o činnosti študentstva,
14. zúčastňuje sa na hodnotiacich aktivitách.

Rola partnera z komunity v e-SL sa líši v závislosti od rôznych fáz e-SL.

Príprava na e-service learning - je pre vás vhodný?

Pri rozhodovaní sa o tom, či sa zapojiť do e-SL vám pomôže, ak zväžite niekoľko faktorov. Hoci každá organizácia bude mať jedinečný záujem a cieľ zapojiť sa do e-SL, nasledujúce dôvody by ste mali zvážiť predtým, ako sa rozhodnete, či e-SL vyhovuje vašej organizácii.

Všeobecné dôvody

Service learning je výbornou voľbou, ak hľadáte:

- zvedavé mysle, ktoré sa chcú hlbšie ponoriť do sociálnych alebo environmentálnych problémov, ktorými sa vaša organizácia zaoberá;
- jednotlivcov, ktorí sa zaviazajú k sústavnej účasti, každý týždeň, počas celého semestra;
- podporu programov pod vedením vašich zamestnancov;
- nové pohľady a inovatívne riešenia prispôbené potrebám vašich príjemcov alebo organizácie.

Service learning pravdepodobne nie je vhodný, ak hľadáte:

- stážistov, ktorí nepotrebujú dohľad alebo náhradníkov za stálych zamestnancov;
- kancelársku alebo administratívnu pomoc;
- kvalifikovaných odborníkov a odborníčky na poskytovanie školení alebo služieb;
- jednotlivcov s flexibilným pracovným časom na viac ako 2-3 hodiny týždenne.

Otázky v súvislosti s potenciálnymi e-SL projektmi:

Otázky v oblasti potrieb spojených s učením:

- Ako by partnerstvo v e-SL splnilo ciele mojej organizácie?
- Aké sú potreby, problémy alebo výzvy v mojej organizácii?
- Aké sú potreby našich príjemcov a ktoré možno vyriešiť zapojením vysokoškolských študentov a študentiek?
- Aké typy e-SL by boli pre moju organizáciu najlepšie?
- Akým typom kurzov by prospelo spojenie s mojou organizáciou?
- Ktorá akademická disciplína sa zdá byť "najvhodnejšia" pre potreby našej organizácie?

Otázky v oblasti času, energie a zdrojov:

- Aké druhy prípravy by potrebovala moja organizácia pre účasť v partnerstve s fakultou a študentmi a študentkami v rámci e-SL? Ako túto prípravu uľahčím?
- Ktorí zamestnanci budú dohliadať na činnosť študentov a študentiek a koordinovať ju? Má tento zamestnanec čas, energiu a nadšenie slúžiť ako supervízor alebo mentor, poskytovať konzistentnú spätnú väzbu a zaviazat' sa k hodnoteniu zapojenia študentov a študentiek **alebo** projektu/výsledku?
- Aké zdroje bude potrebovať moja organizácia na podporu študentstva?
- Sme schopní zapojiť študentstvo do služby online?

Otázky vo vzťahu k študentstvu:

- Koľko študentov a študentiek bude potrebných na realizáciu projektu?
- Koľko študentov a študentiek môžeme zvládnuť naraz?
- Bude projekt flexibilný, aby vyhovoval rozvrhom študentov a študentiek? Bude dokončený za jeden semester alebo bude trvať dlhšie?
- Aké vedomosti a zručnosti študenti a študentky potrebujú pred spoluprácou s mojou organizáciou?
- Bude potrebná nejaká príprava? Kto bude za ňu zodpovedný?

Otázky vo vzťahu k dopadom/výsledkom:

- Ako partnerstvo zlepší akademické vzdelávanie prostredníctvom skúseností so e-SL?
- Akým spôsobom bude hodnotiť moja organizácia partnerstvo v oblasti e-SL? Aké kritériá budeme používať?
- Na konci každého semestra dochádza k výmene študentov a študentiek. Bude mať prechodná prítomnosť študentov a študentiek negatívny vplyv na organizáciu alebo príjemcov?

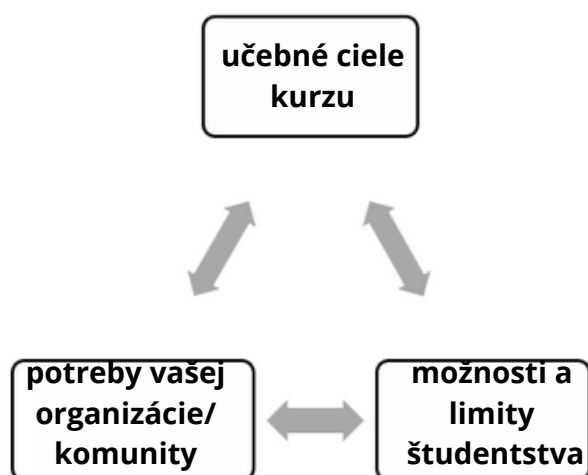
Po dôkladnom zhodnotení odpovedí na otázky sa rozhodnite, či e-SL vyhovuje vašim potrebám a organizácii.

Úlohy partnera z komunity pri plánovaní e-SL projektov (pred poskytnutím služby)

Plánovanie e-SL projektu je proces spolupráce medzi vyučujúcim, vašou organizáciou a študentmi a študentkami. Vaše aktívne zapojenie sa do plánovania kurzu e-SL je najlepším rozhodnutím pre úspešné partnerstvo. Cieľom je navrhnúť projekt tak, aby spĺňal vzdelávacie ciele kurzu, riešil vaše potreby a zvažil možnosti a limity študentov a študentiek. Služba by mala byť pre študentstvo zmysluplná a pre vás cenná.

Plánovanie projektu e-SL s komunitným partnerom

Pri plánovaní projektu e-SL rešpektujte **Zásady navrhovania e-SL**, ktoré boli vypracované v rámci projektu e-SL4EU. Zásady navrhovania e-SL sú usmernenia pre navrhovanie projektov e-SL. Vzťahujú sa na plánovanie procesu e-SL a tvoria základ úspešnej skúsenosti so e-SL.

Stanovenie očakávaní

Stanovenie jasných očakávaní medzi vami a vysokoškolským učiteľom/učiteľkou je pre úspešné partnerstvo nevyhnutné. Zoznam očakávaní s presne formulovanými úlohami a povinnosťami by mal byť prispôsobený konkrétnemu projektu e-SL.

Očakávania by sa mali týkať nasledujúcich hľadísk:

- rozsahu projektu
- pravidiel komunikácie so študentstvom a učiteľstvom (napríklad aká bude komunikačná platforma a frekvencia komunikácie);
- orientácie a odbornej prípravy, ktorú môžu študenti a študentky potrebovať;
- úloh a činností;
- zásad a postupov;
- pravidiel správania sa študentov a študentiek.

Vysokoškolskí učitelia a učiteľky by mali urobiť všetko preto, aby študentov a študentky informovali o tom, čo sa od nich očakáva, ako sa majú profesionálne správať, a ako môžu očakávania uskutočňovať. Pre niektorých študentov a študentky to môže byť prvá skúsenosť so spoluprácou s komunitným partnerom. Preto ich zrozumiteľne informujte, aké vhodné správanie od nich očakávate pri práci s klientmi, napríklad nech vopred zavolajú, ak budú meškať alebo sa nemôžu dostať, prípadne ďalšie očakávania.

Príprava organizácie

Pre úspešnú implementáciu e-SL projektu je nevyhnutná príprava vašej organizácie. Jej cieľom je umožniť manažmentu, zamestnanectvu a príjemcom podporovať realizáciu e-SL projektu.

Mali by ste sa zamerať na nasledujúce úlohy:

- **získať podporu** vedenia a zamestnanectva organizácie. Bez pomoci vedenia a zamestnancov bude náročné realizovať e-SL projekt. Vedenie a zamestnanci inštitúcie by mali pochopiť, ako e-SL prispieva k plneniu jej poslania. Prediskutujte s tímom plán a zapojte ich do plánovania e-SL. Pomôže to zaistiť podporu študentstva pri plnení ich úloh.
- **informovať príjemcov** a ich príbuzných o zapojení študentov a študentiek. Aj tieto skupiny môžu prispieť k tvorbe e-SL projektov. Môžete sa opýtať príjemcov, aké sú ich predstavy a želania. Môže vám to pomôcť nájsť nedostatky v poskytovaných službách a možnosti pre e-SL projekty.
- **posúdiť kapacitu**, keď sa vaša organizácia musí pozrieť na zdroje, ktoré máte k dispozícii (skúsenosti, motivácia, vyškolený personál atď.). Na základe toho sa môžete lepšie rozhodnúť, či spolupráca v e-SL projekte bude pre študentov a študentky a vašu organizáciu pozitívnou skúsenosťou. Niekedy zapojenie študentov a študentiek do prostredia, ktoré nie je na nich pripravené, môže spôsobiť problémy namiesto toho, aby organizácii pomohlo. Zvážte, koľko času si môže vyžadovať dohľad nad študentmi a študentkami a uistite sa, že ste vy a/alebo iný pracovník vypracovali vhodný plán, aby ste sa prispôbili potrebám študentstva. Zabezpečte, aby vaša organizácia a študenti a študentky mali technickú infraštruktúru na organizovanie zapojenia online.

Príprava študentov a študentiek

Študenti a študentky by mali byť pripravené na skúsenosť s e-SL projektom ešte pred jeho začatím. S vysokoškolským učiteľom alebo učiteľkou by ste mali prediskutovať oblasti, ktoré považujete za dôležité v príprave študentov a študentiek, a mali by ste sa dohodnúť, kto bude za prípravu zodpovedný. Študenti a študentky nie sú pripravené na každú službu automaticky a pripraviť ich na každý projekt e-SL je nemožné. Všeobecné odporúčania k príprave študentov a študentiek sú uvedené v nasledujúcej kapitole.

Úlohy partnerov z komunity pri realizácii e-SL projektov (počas služby)

Vaša úloha pri zabezpečovaní zmysluplnej skúsenosti pre študentstvo pozostáva zo štyroch častí:

- orientácia a odborná príprava;
- udržiavanie komunikácie so zodpovedným vysokoškolským učiteľom alebo učiteľkou;
- dohľad a spätná väzba;
- reflexia.

1.Orientácia a školenie

Pri plánovaní prípravy, ktorú by ste mali študentom a študentkám poskytnúť, vám môžu pomôcť odpovede na dve otázky:

- *Aké informácie potrebujú študenti a študentky na úspešné vykonávanie svojich úloh?*
- *Aké zručnosti, vedomosti alebo postoje potrebujú študenti a študentky na realizáciu svojho projektu e-SL?*

Proces prípravy, ktorý pomáha študentom a študentkám zapojiť sa do práce vo vašej organizácii, možno rozdeliť na orientáciu a školenie.

ORIENTÁCIA

Je proces, ktorý pomáha študentom a študentkám spoznať organizáciu a cítiť sa v nej dobre. Cieľom orientácie je poskytnúť študentom a študentkám základné a praktické poznatky o organizácii, aby kriticky posúdili, ako môžu prispieť k jej činnosti. Majú poznať systém jej fungovania, činnosti a postupy práce, do ktorých sa zapoja. Mnohí zo študentov a študentiek možno o vašej organizácii predtým nepočuli a nepoznajú prácu, ktorú vykonávate. V závislosti od návrhu projektu môže mať orientácia vo vašej organizácii niekoľko foriem. Môžete študentov a študentky navštíviť v triede a porozprávať im o vašej organizácii, o klientoch, s ktorými pracujete, a o službách, ktoré poskytujete. Môžete zorganizovať aj online stretnutie alebo ich pozvať do vašej organizácie.

Témy orientácie

- **Celkový obraz.** Oboznámte študentstvo s históriou, poslaním, cieľmi a hlavnými aktivitami organizácie. Opíšte silné stránky a problémy populácie (populácií), ktorej poskytujete služby spolu s demografickými informáciami. Vysvetlite, aké problémy komunity vaša organizácia rieši a aké potreby naplňuje. Podelte sa tiež o príbehy s pozitívnym vplyvom vašej organizácie. Predstavte zamestnancov a ich pracovné pozície.
- **Vizuálne materiály.** Použite fotografie alebo krátke propagačné video o vašej organizácii, aby ste študentstvo nadchli pre túto príležitosť.
- **Zásady.** Vysvetlite postupy týkajúce sa obliekania, používania mobilných telefónov, obmedzení pri fotografovaní, dôvernosti klientov atď. (napríklad: "Príďte načas", "Vhodne sa oblečte"...). Vysvetlite tiež, prečo sú tieto zásady dôležité.
- **Informácie o prvom dni.** Povedzte študentom a študentkám, kde presne sa majú prísť, vrátane adresy, poschodia, čísla miestnosti a mena personálu, ktorému sa majú hlásiť. Informujte ich, kde sa dá zaparkovať, o najbližšej zastávke verejnej dopravy aj o tom, ako vstúpiť do priestorov organizácie (napríklad cez prihlásenie sa alebo zvonček pri dverách).
- **Potreby.** Urobte so študentami a študentkami prehliadku priestorov. Zorientujte ich, kde nájdu miesta a veci, ktoré môžu potrebovať, ako sú toalety, voda a chladnička, a kde si môžu uložiť osobné veci.
- **Bezpečnosť.** Oboznámte ich s bezpečnostnými pravidlami, potenciálnymi rizikami, umiestnením únikových východov a postupov v núdzových situáciách.
- **Riešenie problémov.** Vysvetlite, na koho sa môžu obrátiť, ak vznikne pri poskytovaní služby problém alebo zažijú obťažovanie.
- **Úlohy.** Vysvetlite, čo budú vo vašej organizácii robiť a ako projekt služby súvisí so štúdiom v predmete. Uistite sa, že študenti a študentky rozumejú úlohám a všetkým postupom a výstupom, za ktoré sú zodpovední. Vysvetlite cieľ, ktorého splnenie sa od študentov a študentiek očakáva na konci služby.
- **Plánovanie.** Vysvetlite, ktoré dni/časy majú študenti a študentky k dispozícii na prácu, ako si prácu naplánujú a kedy by mali službu dokončiť. Stanovte, kedy sa s nimi stretnete, aby ste počas semestra skontrolovali ich prácu. Keďže sú študenti a študentky zaneprázdnené, uprednostňujú organizácie s flexibilným rozvrhom.
- **Časové záznamy.** Vysvetlite študentom a študentkám, ako si budú robiť evidenciu pracovného času.
- **Kontaktné informácie a nadriadený.** Povedzte študentom a študentkám, kto je hlavnou kontaktnou osobou alebo nadriadeným a poskytnite kontakty. Uveďte zoznam osôb, ktoré im budú nápomocné pri vykonávaní práce.
- **Pravidlá komunikácie.** Vysvetlite úlohu nadriadeného a pravidlá komunikácie s ním. Rozhodnite o komunikačnej platforme.
- **Školenie.** Poskytnite informácie o akýchkoľvek ďalších požiadavkách na školenie alebo orientáciu, ktoré by študentstvu umožnili efektívne zrealizovať pridelené projekty alebo úlohy.
- **Zdieľanie očakávaní.** Komunikujte so študentmi a študentkami o ich očakávaníach týkajúcich sa účasti na e-SL projekte vo vašej organizácii.

Kontrolný zoznam informácií v procese orientácie

Študenti a študentky získajú informácie o poslaní a cieľoch organizácie	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o histórii organizácie	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o poskytovaných službách v organizácii	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o programoch a projektoch v organizácii	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o štruktúre organizácie a zamestnancov	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o priestoroch v organizácii, ktoré majú k dispozícii	Yes	No
Študenti a študentky získavajú informácie o príjemcoch vo všeobecnosti	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o správaní príjemcov	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o kultúre a dôležitých pravidlách v organizácii	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o pravidlách dôvernosti a postupoch ochrany údajov	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o etickom kódexe	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o bezpečnostných pravidlách, potenciálnych rizikách a núdzových postupoch v organizácii	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o tom, čo robiť v konfliktných situáciách	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o svojich úlohách a povinnostiach	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o plánovaní a evidencii svojej práce	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o dôležitých kontaktoch	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o komunikačných pravidlách a platformách pre komunikáciu	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o supervízorovi, jeho úlohe a zodpovednosti	Yes	No
Študenti a študentky získajú informácie o akomkoľvek ďalšom školení	Yes	No
Študenti a študentky majú počas orientácie priestor podeliť sa o svoje očakávania a obavy	Yes	No
U študentov a študentiek si overujeme, či majú dostatok informácií na výkon svojej práce	Yes	No

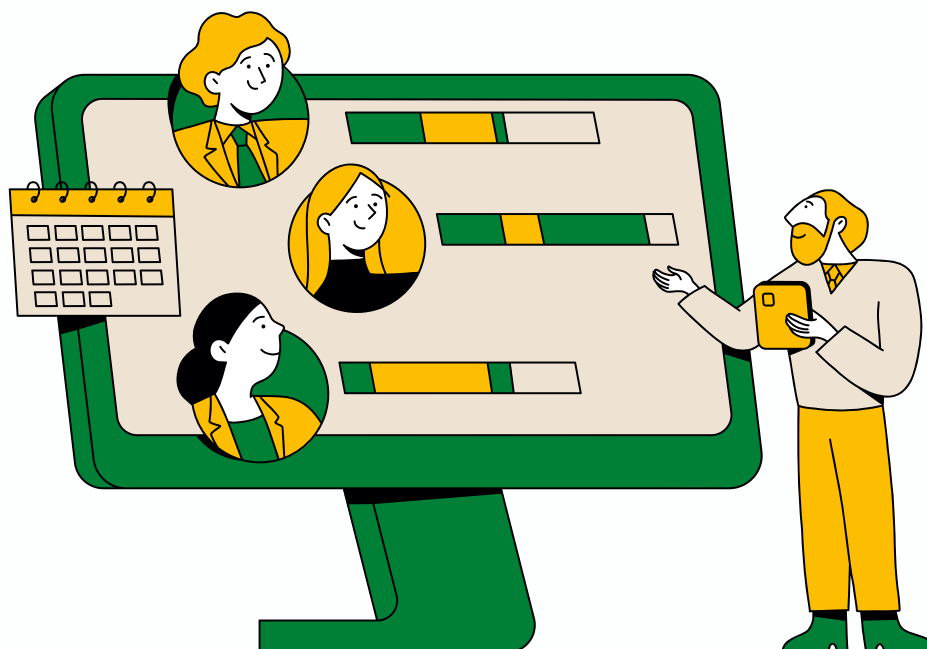
Školenie

Aby študenti a študentky mohli úspešne absolvovať svoju službu, môžu potrebovať špecifické školenie od vašej organizácie, napríklad školenie o problémoch alebo príjemcoch, s ktorými pracujete, základné informácie o pôsobnosti organizácie, o špecifikách projektu aj o tom, ako zapadne do vášho poslania alebo poskytovania programu. Možno budú potrebovať aj školenie o úlohách a postupoch, ktoré budú vykonávať.

Študenti môžu byť nervózni z toho, že vystupujú zo svojej komfortnej zóny a často nekladú otázky, aj keď sa cítia neistí. Naopak, môžu odchádzať frustrovaní a sťažovať sa svojim učiteľom, že boli "zle vyškolení", a že personál bol "neochotný pomôcť". Z týchto dôvodov je školenie dôležité a malo by sa realizovať priebežne. Povzbudzujte študentov a študentky, aby kládli otázky a prejavovali svoje porozumenie. Pravidelne s nimi plánujte krátke hodnotiace stretnutia.

Jednou z úloh študentov a študentiek v projekte e-SL bolo pripraviť tlačovú správu o projekte a jeho výsledkoch. Študenti a študentky sociálnej práce nemali v tejto oblasti žiadne skúsenosti a s úlohou zápasili. Na stretnutí s učiteľkou vysvetlili, prečo nedokázali pripraviť tlačovú správu. Partner v komunite na základe toho zorganizoval stretnutie študentstva s manažérom pre komunikáciu, na ktorom im predstavil tlačovú správu a spôsob jej prípravy.

2. Komunikovanie so zodpovedným vysokoškolským učiteľom/učiteľkou

Udržiavanie nepretržitej komunikácie s vysokoškolským učiteľom/učiteľkou je zásadné počas celej dĺžky služby. Spôsob a frekvencia komunikácie by sa mali určiť na začiatku. Možnými spôsobmi sú e-mail, telefonáty, online stretnutia a návštevy v organizácii. Okrem neformálnej komunikácie počas trvania služby môže univerzitný učiteľ/učiteľka vykonať aj formálne hodnotenie v polovici trvania služby, aby pomohol riešiť akékoľvek problémy alebo vykonať zmeny ešte pred ukončením e-SL projektu.

Vzájomná komunikácia umožňuje riešiť problémy a zabezpečovať potrebnú podporu pre študentstvo. Ak sa vyskytne problém so študentom, nadriadený/nadriadená vo vašej organizácii by mala podľa vlastného posúdenia problému rozhodnúť, či je nutné kontaktovať vysokoškolského učiteľa alebo učiteľku.

3. Dohľad nad študentami a študentkami

Všetci študenti a študentky v rámci service learningu majú mať vo vašej organizácii zodpovednú osobu, ktorá bude na nich dohliadať. Čas potrebný na dohľad závisí od projektu alebo činnosti počas služby.

Dohľad môžu študenti a študentky vnímať s neistotou, lebo sa obávajú, že budú kontrolovaní. Pojem "dohľad" si môžu spájať s človekom, ktorý ich ustavične sleduje a hľadá chyby vo všetkom, čo robia. Možno niektorí pracovníci a pracovníčky tomuto opisu zodpovedajú, ale dohľad v e-SL by mal byť iný. Je užitočný, pre študentov je zdrojom rád, informácií a emocionálnej podpory pri práci. Pracovníci a pracovníčky pomáhajú študentom a študentkám, na ktorých dohliadajú, aby službu poskytovali správne a zodpovedne. Študenti a študentky majú vedieť, kto je ich dohľad, na ktorého sa môžu obrátiť s otázkami alebo radou, aj ako ho môžu kontaktovať.

Dohľad nad študentmi a študentkami v rámci e-SL sa môže odlišovať od dohľadu nad inými dobrovoľníkmi alebo novými kolegami v práci. To, čo sú študenti a študentky schopní dosiahnuť, môže ovplyvniť niekoľko faktorov. Prvým sú vekové rozdiely medzi študentami a študentkami, ktoré rozhodujú o realistických očakávaniach. Napríklad, študenti prvého ročníka nebudú mať také pokročilé zručnosti ako študenti magisterského štúdia. Vekové rozdiely môžu ovplyvniť aj úroveň stresu, ktorému sú vystavení. Študenti sa môžu líšiť aj z hľadiska pracovného zaťaženia. Niektorí študenti dokážu pracovať aj počas štúdia, niektorí majú skúsenosti s verejnoprospešnou prácou alebo dobrovoľníctvom, pre niektorých to môže byť úplne nová téma, a aj úroveň digitálnych zručností môžu mať rôznu.

Odporúčania pre dohľad nad študentmi a študentkami v rámci e-SL:

- Dajte vedieť zamestnancom, kedy prídu noví študenti a študentky. Mali by ich srdečne a s nadšením privítať, aby zmiernili ich obavy z prvej smeny.
- Poskytnite študentom a študentkám, ktoré spolupracujú s vašou organizáciou, potrebné poradenstvo a zdroje pri realizácii pridelených projektov alebo úloh (napr. odpovedajte na otázky, pomáhajte im s riešením problémov, poskytujte im rady a odporúčania atď.).
- Dávajte študentom a študentkám spätnú väzbu o pokrokoch aj návrhy, ako sa zlepšiť.
- Pomáhajte im objasňovať význam vykonávanej služby, ako zapadá do poslania organizácie, aj ako súvisí s výsledkami vzdelávania v kurze.
- Oznamujte určenému zamestnancovi univerzity akékoľvek obavy týkajúce sa výkonu, bezpečnosti a postupu študentov a študentiek v projekte alebo akékoľvek incidenty (pracovné úrazy, lekárske pohotovosti atď.), ktoré sa vyskytnú počas služby.
- Udržiavajte pravidelnú komunikáciu so študentmi a študentkami, lebo je veľmi dôležitá. Ak sa služba poskytuje online, mali by ste dbať na efektívnu online komunikáciu, používanie jednej platformy na stretnutia a zdieľanie zdrojov a materiálov.
- Podel'te sa o svoje skúsenosti, aby si so študenti a študentky vypočuli informácie o profesijnej dráhe partnerov z komunity, s ktorými spolupracujú.
- Podel'te sa o svoje vzdelanie a dôvody, prečo ste si vybrali konkrétnu profesiu, aj o kroky, ktoré ste podnikli, aby ste sa dostali tam, kde ste.
- Vážte si, že študenti a študentky venovali svoj čas vašej organizácii. Kurz e-SL je len jedným z viacerých kurzov, ktoré študenti a študentky počas semestra absolvujú. Podľa študentov a študentiek je hlavnou prekážkou absolvovania kurzu e-SL jeho zaradenie do ich hektického rozvrhu. Preto im dávajte zmysluplné úlohy, aby službu vo vašej organizácii vnímali ako užitočnú, nie ako premárnený čas.
- Prejavujte nadšenie z dobrej vykonanej práce študentov a študentiek a dávajte im najavo, že ich uznávate, napríklad aj malým darčekom alebo certifikátom.
- Organizujte pravidelné podporné stretnutia (napríklad každý týždeň) so študentstvom a uistite sa, že všetci o nich vedia a chápu ich dôležitosť.
- Odpovedajte na otázky hlavne na podporných stretnutiach, čo umožňuje odložiť otázky, ktoré nie sú naliehavé a odpovedať na tie isté otázky viacerým študentom naraz, aby ste sa nepreťažovali činnosťami v dennom programe.
- Vytvárajte pozitívnu atmosféru počas podporných stretnutí a využívajte ich tiež na oslavu väčších aj menších úspechov študentov a študentiek.
- Pomáhajte študentstvu pri prekonávaní ťažkých situácií počas e-SL, buďte citliví k ich potrebám a iniciujte k tomu ďalšie individuálne alebo skupinové stretnutia.
- Overujte dokumentáciu študentov a študentiek o absolvovaných hodinách.
- Požiadajte študentov a študentky o spätnú väzbu a vyjadrenie skúsenosti na konci semestra. Môžu mať nápady, ako ju uľahčiť a zlepšiť u budúcich študentstva.
- Zdieľajte príbehy o úspechoch študentstva s fakultou a na vašich sociálnych sieťach.

QUICK
TIPS

Otázky na sebahodnotenie študentov a študentiek v rámci e-SL

Elliston (1999) ponúkol tri otázky na sebahodnotenie študentov, ktoré môžete použiť pri supervízii alebo podporných stretnutiach:

1. Čo sa vám páči na tom, čo ste robili?
2. Čo by ste mohli urobiť inak, keby ste mali možnosť robiť to znova?
3. Akú pomoc odo mňa potrebujete?

Študentom a študentkám môžu pomôcť cítiť hrdosť na svoju prácu a vlastné schopnosti, majú ich viesť v uvažovaní o úspechoch aj o tom, čo mohli urobiť lepšie alebo inak, ak by to robili opäť, a tiež k tomu, aby boli ochotní získať pomoc. Všetky tri otázky umožňujú podeliť sa o odborné znalosti a komunikovať rady bez toho, aby ste študentstvu poskytli negatívnu kritiku.

Zoznam otázok pre podporné stretnutie so študentami a študentkami:

- Skúsenosti všeobecne: Ako sa cítite v súvislosti s vaším projektom a úlohami e-SL?
- Čo sa vám darí: Čo sa vám v rámci projektu e-SL darí? Je niečo, s čím ste spokojní?
- Čo sa nedarí: Čo sa vám nepodarilo? Je niečo, čo sa udialo a čím si nie ste istí? Čo by ste chceli, aby sa urobilo inak?
- Tímová práca: Ako vychádzate s ostatnými členmi a členkami tímu?
- Dohodnuté opatrenia: Na poslednom stretnutí ste sa rozhodli urobiť..., porozprávajte sa, ako sa to podarilo.
- Nové činnosti: Na ktorých nových činnostiach ste sa dohodli? Sú nejaké opatrenia, ktoré by sme si mali stanoviť odteraz do ďalšieho stretnutia?

4. Reflexia

Ďalšou dôležitou zložkou service learningu je reflexia. Študenti a študentky sa v reflexii zamýšľajú nad svojimi skúsenosťami, aby zmysluplne prepájali obsah kurzu, skúsenosti zo SL a to, čo sa naučili. Reflexia im umožňuje pozerať sa dopredu, kriticky posúdiť, ako môžu získané skúsenosti využiť. Je to teda proces, ktorý slúži ako retrospektívny pohľad na zisky a straty z predchádzajúcich skúseností aj na to, čo sa dosiahlo, a zároveň je to proces zameraný na prepojenie týchto skúseností s budúcimi aktivitami a širšími sociálnymi súvislosťami. Primárnu zodpovednosť za reflexiu má vysokoškolský učiteľ alebo učiteľka. Aby ste uľahčili tento proces, kladte študentom a študentkám otázky a neformálne sa s nimi rozprávajte o ich učení sa a skúsenostiach počas služby.

Ideálne je vytvoriť študentstvu priestor na reflexiu počas celého procesu e-SL projektu.

1) V prípravnej fáze sa môžete pýtať na očakávania, prvotné predstavy a názory študentov a študentiek. Napríklad:

- Aké sú vaše očakávania a počiatočné predstavy o projekte e-SL?
- Ako a kde ste si ich vytvorili?

Akú máte predstavu o tom, čo sa naučíte, a aké pocity zažijete?

2) Počas realizácie e-SL reflexia prebieha najmä na podporných stretnutiach.

3) Záverečná reflexia je pohľad späť, hľadanie súvislostí medzi praktickými skúsenosťami a výsledkami učenia. Opäť je možné použiť rôzne postupy na stimuláciu myslenia. Záverečnú reflexiu môžete spojiť s posledným hodnotiacim stretnutím so študentmi a študentkami vo vašej organizácii.

Tu je niekoľko príkladov otázok:

- Čo ste robili? Čo sa dialo?
- Čo ste pozorovali?
- Aká bola vaša úloha?
- Aké boli vaše počiatočné očakávania? Zmenili sa tieto očakávania? Ako? Prečo? Naplnili sa?
- Ako sa skúsenosti v našej organizácii líšia od vašich iných skúseností?
- Čo ovplyvnilo váš pohľad na vašu skúsenosť?
- O aké informácie z vašej skúsenosti sa môžete podeliť so svojimi priateľmi/spolužiakmi?
- Ako ste sa motivovali?
- Aké konkrétne vedomosti a zručnosti ste využili?
- Aký prínos mal pre vás projekt e-SL?

Hodnotenie a udržateľnosť e-SL projektov (po ukončení služby)

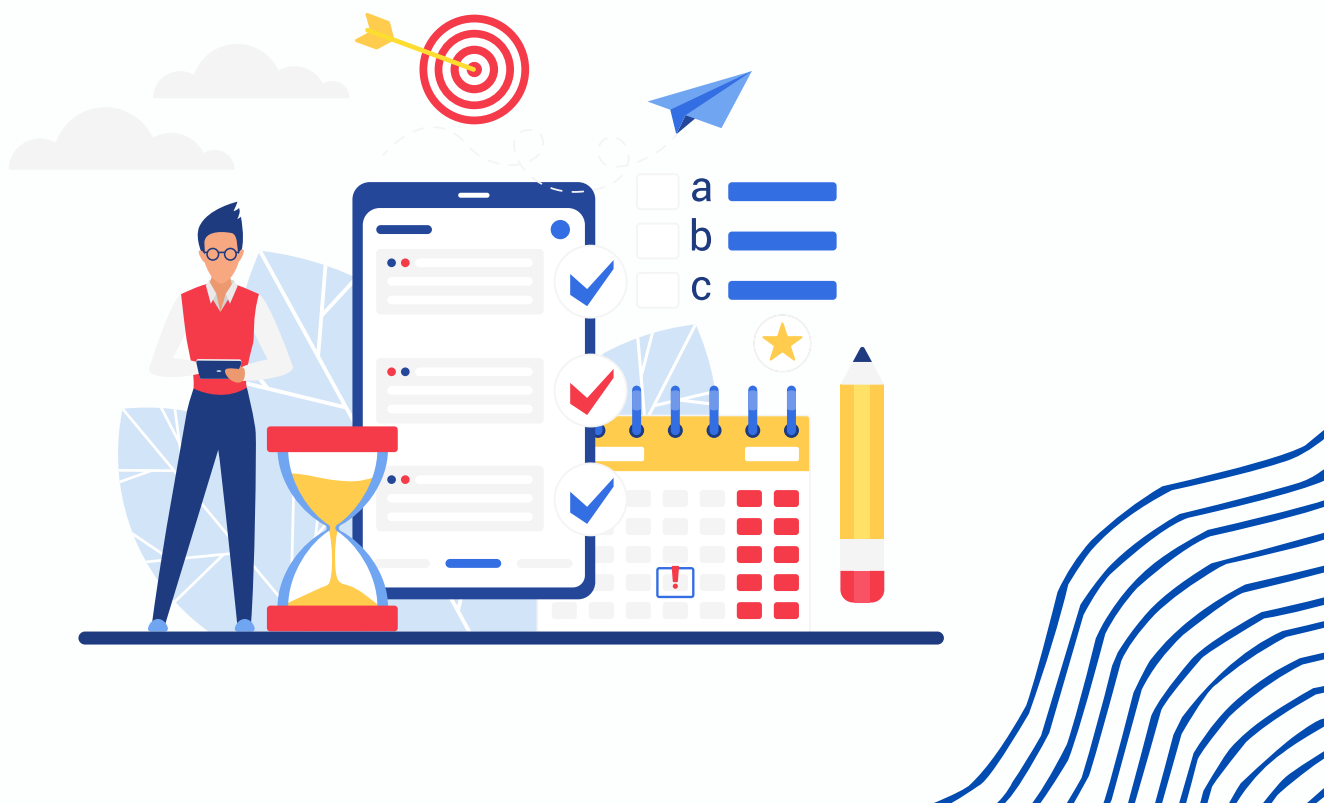
Ako komunitný partner v e-SL projekte sa môžete zapojiť do rôznych typov jeho hodnotenia. Vhodné je, aby ste o tom diskutovali s vysokoškolským učiteľom alebo učiteľkou na úvodných stretnutiach. Vaša účasť a spätná väzba v procesoch hodnotenia sú dôležité. Pre univerzitu sú veľmi cenené, lebo v projektoch e-SL sa snaží uspokojiť potreby svojej komunity a prispieť k riešeniu rôznych problémov. Získavanie spätnej väzby od vás je nevyhnutné aj pre zlepšovanie partnerstiev v service learningu a zabezpečovanie splnenia očakávaní od partnerstva. Hodnotenie slúži aj ako podklad pre budovanie dlhodobého a udržateľného vzťahu medzi vami a univerzitou.

Súčasťou hodnotenia e-SL projektov zo strany partnerov z komunity môžu byť:

- Spätná väzba o výkonoch študentov a študentiek.
- Informácie o službách od príjemcov, typoch služieb, výsledkoch a úspechoch e-SL projektu.
- Hodnotenie spolupráce so študentstvom a vysokoškolskými učiteľmi a učiteľkami.

Metódami zberu týchto informácií môžu byť návštevy zamestnanectva fakulty na mieste, rozhovory prostredníctvom telefónu alebo e-mailu či distribúcia hodnotiaceho formulára k projektu.

Pre potreby vašej organizácie môžete realizovať interné hodnotenie vo vašom tíme a na základe toho si naplánovať zapojenie do projektov e-SL v budúcnosti.

Alžbeta Brozmanová Gregorová, Jana Javorčíková, Petra Strnáďová,
Milena Lipnická, Irene Culcasi, Maria Cinque, Valentina Furino, Nives
Mikelic Preradovic, Tomislava Lauc, Vjera Lopina, Irena Polewczyk,
Mariola Kozubek, Beata Ecler – Nocoń, rev. Dawid Ledwoń, Katarzyna
Holewik, Loredana Manasia, Građiela Ianoş

Prírucka k e-service learningu pre partnerov z komunity

Vydalo:

Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. 2024.

ISBN 978-80-557-2218-4
EAN 9788055722184

